

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มพัฒนาอาชีพแปรรูปกล้วยหอมทอง บ้านปางป๋อม อำเภอจุน จังหวัดพะเยา โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กรอบในการศึกษายุทธวิธีเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน เป็นการศึกษา 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) กรอบในการศึกษาเป็นทางการศึกษาศักยภาพของกลุ่ม ด้านองค์กร ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาด ด้านการเงินบัญชี กระบวนการในการศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และผลผลิตที่ได้รับคือความเข้มแข็งของกลุ่มพัฒนาอาชีพ แหล่งข้อมูลในการศึกษาใช้ข้อมูลปฐมภูมิคือ การสังเกต สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มทุกคนร่วมปฏิบัติการในทุกขั้นตอน และข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประชากรในการศึกษาเป็นสมาชิกกลุ่ม ทั้ง 25 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่และร้อยละ และสังเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในลักษณะของการบรรยายรายละเอียด ตามกรอบการศึกษาที่กำหนดไว้

ผลการศึกษา

บ้านปางป๋อม หมู่ 9 ตำบลลอ อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ที่ราบลุ่มห่างจากอำเภอจุน 8 กิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ชาวบ้านนิยมปลูกกล้วยหอมทอง หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “กล้วยส้ม” ไร่รับประทานและเลี้ยงสัตว์ หลังฤดูเก็บเกี่ยวชาวบ้านว่างจากการทำนา จึงรวมกลุ่มสมาชิก 13 คน จัดตั้งกลุ่มแปรรูปกล้วยหอมทองเป็นกล้วยอบเนยขายให้คนใน

หมู่บ้าน ผลิตภัณฑ์ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ต่อมากลุ่มเริ่มมีปัญหา เรื่องการขาดแคลนวัตถุดิบและการบริหารจัดการ ในปีงบประมาณ 2546 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจุนจึงคัดเลือกเป็นกลุ่มพัฒนาอาชีพเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นยุทธวิธีในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการวิจัยทุกขั้นตอน ขึ้นดำเนินการวิจัยสมาชิกกลุ่มได้ร่วมกัน กำหนดปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ได้ แผนงานปฏิบัติงาน 8 โครงการ คือ โครงการศึกษาฐานงาน โครงการพัฒนาองค์กร โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โครงการพัฒนาด้านการตลาด โครงการพัฒนาด้านการเงิน-บัญชี โครงการส่งเสริมการปลูกกล้วยทดแทนวัตถุดิบขาดแคลน โครงการส่งเสริมสมาชิกกลุ่มให้รู้หนังสือ โครงการสร้างสุขภาพสมาชิกกลุ่มเพื่อส่งเสริมที่ทำงานน่าอยู่ แต่ละกิจกรรมจะดำเนินงานไปพร้อมกับการแปรรูปกล้วยหอมทองตามปกติ ผลการดำเนินงานในระยะเวลา 1 ปี กลุ่มได้เรียนรู้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มได้ตามแผนงานโครงการที่กำหนดไว้ทุกกิจกรรม ส่งผลให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นยุทธวิธีในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มพัฒนาอาชีพแปรรูปกล้วยหอมทอง ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. ในการพัฒนากลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนโดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะต้องเป็นเพียงผู้กระตุ้นให้เกิดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อฝึกให้สมาชิกกลุ่มได้ใช้กระบวนการคิดแก้ไขปัญหา และพัฒนากลุ่มด้วยตนเอง
2. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ส่งเสริมการพัฒนากลุ่มอาชีพ จะต้องเข้าใจปรัชญาและหลักการทำงานเพื่อการพัฒนาอาชีพมากกว่าเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ของหน่วยงาน ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม
3. จากการดำเนินงาน กลุ่มได้รับการพัฒนาและเป็นที่ยอมรับของชุมชน กลุ่มจะต้องรักษาชื่อเสียงของกลุ่ม มีแผนการพัฒนากลุ่มต่อไปในอนาคต เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและมั่นคงมากยิ่งขึ้น

Title of Research Paper : Strategies for Strengthening Occupational Development
Group Sustainably: A Case Study of the Golden Banana
Processing Group, Ban Pangpam, Jun District, Phayao
Province

Author : Miss Nattaporn Cheumahawan

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2003

This quantitative research used participatory observation to collect the data. The framework of the study included 1) input 2) process and 3) output. The research focused on studying the potentiality of the occupational development group in terms of organization, products, marketing, and finance and accounting. The outcome was the strength of the occupational development group. The primary data were derived from observation and interview. The researcher and every group member participate in all the steps of the strengthening process. The secondary data came from related documents and publications. Twenty-five groups member were used as the key informants. Frequency and percentage were employed to describe the data. The data were analyzed, then synthesized and described in details

Findings

Ban Pangpom, Moo 9 in tambon Law, Jun District, Phayao Province was located 8 kilometers away from Jun District office. Most people were farmers. People there grow golden bananas or "Kluay Som" for food and for feeding animals. After harvest, people have free time, so they formed a group of 13 people to produce baked butter banana to sell within the village. The produced was selected to be "the product of the tambon" under the government's OTOP project. Later the group was forced with the problem of the look for raw material and the problem of insufficient management. In the fiscal year 2003, the informal education service center of the Amphur Jun School selected it to be the be the

occupational development group in order to assist the group in solving to problems, thus strengthening it. Participatory action research was conducted in which the researcher and the groups members participate in defining and ranking the problems and needs of the group. The results was 8 action plans: that is, observation tour, organizational development, product development, marketing development, finance and accounting development, promotion of banana-growing to solve the problem of the lack of raw material promotion of literacy of the group members, healthy atmosphere at workplace. Each activity was carried out along with normal golden banana processing after one year, the group learned the participatory action research and could solve its problems and develop its potential to fulfil the objective of each activity. As a result, the group was strong and self – reliant to a certain extent.

Recommendations

The researcher made the following recommendations to develop occupational development groups continuously.

1. The participation action research should be used to develop occupational group. The researcher must act only as a stimulator for group members to practice solving problems and developing the group by themselves.
2. The government and private agencies that promote occupation group development must understand the philosophy and principles of occupation development rather than focus the benefit of the agencies. They must hold onto the principle that every member must participate in developing the group potential.
3. From its operation the group, in this study was developed and was recognized by community people. Therefore, it must retain its good reputation and establish a future, development plan to strengthen the group.